

APRECIEREA EFICIENȚEI ECONOMICE A PRODUCȚIEI DE LEGUME

A. Nicolaescu

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

INTRODUCERE

Unul din criteriile eficienței economice este minimizarea costurilor de producție. Costul de producție înglobează totalitatea consumurilor aferente interacțiunii și utilizării factorilor de producție folosiți în procesul de producție. Minimizarea costurilor oferă producătorului competitivitate pe piața internă și externă.

1. MATERIALE ȘI METODE

În procesul analizei eficienței economice a producției de legume a fost efectuată gruparea gospodăriilor producătoare de legume din zona de

Centru după costul 1 chintal de legume. De asemenea, au fost studiate și calculate ecuațiile de regresie care exprimă dependența costului 1 chintal de legume (Y) față de factorii principali. Investigațiile au fost efectuate în baza a 463 de întreprinderi pentru anii 2000-2002.

2. REZULTATE ȘI DISCUȚII

Eficiența producției de legume se caracterizează prin costuri mai reduse. Efectuând gruparea a gospodăriilor agricole după costul 1 q legume observăm (tabelul 1), că creșterea costului pe unitate de produs este condiționat de reducerea randamentului la hectar și creșterea manoperei.

Tabelul 1. Gruparea producătorilor de legume după costul 1 q legume, lei

Indicatorii	Grupele de întreprinderi					În mediu pe zonă
	<50,0	50,1-100,0	100,1-150,0	150,1-200,0	>200,1	
Numărul de întreprinderi	38	153	167	58	97	463
Suprafața cultivată cu legume în mediu la o întreprindere, ha	29,08	26,75	17,14	19,90	17,84	23,64
Costul 1 q, lei	45,56	66,43	118,64	178,40	265,85	89,33
Roada medie, q/ha	105,42	105,89	58,98	33,50	23,23	72,87
Consumuri de producție la 1 ha, lei	4802,94	7034,69	6997,21	5976,60	6175,74	6509,57
Consumuri directe de muncă la 1 q, om-ore	6,05	8,37	14,76	22,50	24,06	10,96
Prețul mediu de comercializare a 1 q, lei	64,02	86,53	111,67	102,41	126,18	91,98
Profitul (pierderi) (lei) din comercializarea legumelor în calcul:						
- la 1 ha de pe care s-a realizat producția	1870,02	1028,21	-579,39	-1915,51	-2604,49	-313,13
- la 1 q de producție comercializată	17,44	11,06	-9,48	-57,99	-139,94	-4,78
Nivelul rentabilității, %	37,45	14,65	-7,82	-36,16	-52,58	-4,94

Rezultatele calculelor ne permit să constatăm, că în gospodăriile din grupele 1-2, unde costul unitar nu depășește 100 lei/q, legumicultura este profitabilă. Cu toate că prețul mediu de comercializare a 1 q de legume este cel mai jos în grupele menționate, nivelul rentabilității constituie respectiv 37,45 și 14,65 %. În grupele unde costul 1 q depășește mai mult de 100 lei și respectiv prețul de comercializare este mai mic decât costul unitar, este evident că cultivarea legumelor nu este convenabilă din punct de vedere economic.

Rezultatele calculelor (tabelul 1) ne

demonstrează că creșterea costului unitar este cauzată de reducerea roadei la 1 ha în pofida faptului că consumurile de producție în calcul la 1 ha sunt în descreștere. Această situație se explică prin faptul că gospodăriile respective nu aplică doze suficiente de îngrășăminte, pesticide, irigarea nu se efectuează, materialul semincer este de o calitate mai inferioară.

Studiul efectuat după mai multe modele matematice ne-a permis să alegem următoarea ecuație cu un grad de legătură satisfăcător:

$$Y = 111,172 - 0,2631 X_1 + 0,0236 X_2 + 0,0036 X_3 + (1762,823/X_1) - 0,00027 X_2^2 - 0,0000006 X_3^2 \quad (1)$$

unde:

X_1 – recolta medie la hectar, chintale

X_2 – consumuri directe de muncă la hectar, om-ore

X_3 – consumuri de îngrășăminte la hectar, lei

Rezultatele obținute ne-au dat posibilitatea să facem următoarele concluzii:

- sporirea roadei la hectar cu 1 chintal, contribuie la reducerea costului unitar la legume cu 26,31 bani;

- majorarea consumurilor directe de muncă la 1 ha, cu 1 om-oră contribuie la creșterea costului 1 q de legume cu 2,33 bani;

- majorarea consumurilor de îngrășăminte la

1 ha cu 1 leu, sporește costul 1 q cu 0,4 bani.

Faptul, că costul unitar se află în legătură indirectă cu roada medie de legume este confirmat și de coeficientul de regresie pe lângă X_1 calculat în baza formei de hiperbolă, conform căruia deducem, că diminuarea roadei cu 1 q contribuie la creșterea costului unitar cu 1762,823 lei.

Utilizând ecuațiile multifactoriale de corelație și regresie în analiza costului unitar la producția de legume am constatat, că în condițiile de producție gradul de influență a recoltei la 1 ha asupra modificării costului diferă de la o grupă la alta. Rezultatele cercetărilor efectuate ne arată (tabelul 2), că cu creșterea roadei de legume la 1 ha, influența acesteia asupra costului unitar scade.

Tabelul 2. Analiza corelațional-regresivă a costului unitar în dependență de modificarea randamentului 1 hectar de legume

Indicatorii	Grupele de gospodării după roada medie la 1 hectar, chintale				
	I	II	III	IV	V
	până la 20,0	20,1 - 40,0	40,1 - 60,0	60,1 - 80,0	peste 80,1
Numărul de întreprinderi în grupă	88	109	75	62	120
Roada medie de legume la 1 hectar, chintale	13,64	31,29	51,63	69,80	141,93
Costul 1 chintal de legume, lei					
- efectiv	287,15	138,57	126,53	101,67	64,13
- teoretic (calculat)	256,19	129,64	121,37	99,74	80,26
Corelația între costul efectiv și teoretic	1,1208	1,0689	1,0425	1,0193	0,799
Coeficientul de regresie pe lângă factorii:					
– recolta medie la hectar (X_1), chintale	-3,876	-1,825	-0,517	-0,396	-0,183
– consumuri directe de muncă la hectar (X_2), om-ore	+0,669	+0,163	+0,114	+0,0363	+0,031
– consumuri de îngrășăminte la hectar (X_3), lei	+0,551	+0,163	+0,088	+0,013	-0,0096
Coeficientul corelației multiple (R)	0,758	0,592	0,633	0,528	0,548
Coeficientul determinației multiple (D)	0,575	0,350	0,401	0,279	0,301

În prima grupă de gospodării, unde se înregistrează cel mai redus nivel al randamentului 1 ha (13,64 chintale), creșterea recoltei cu 1 q la hectar contribuie la diminuarea costului unitar cu 3,876 lei. În a doua grupă, unde roada a crescut de 2,29 ori față de prima grupă, creșterea recoltei cu 1 q reduce costul unitar cu 1,825 lei, adică diminuarea recuperabilității factorului constituie 2,051 lei sau 52,91 %. În grupele 3, 4 și 5 diminuarea coeficientului de regresie pe lângă factorul X_1 are proporții și mai mari, cea ce se explică prin nivelul majorat al randamentului față de primele două grupe.

Concluzii

1. Legumicultura este o ramură profitabilă în întreprinderile care au înregistrat costul unitar de

legume până la nivelul de 100 lei.

2. Gospodăriile care au utilizat factorii de producție la nivelul optimal au obținut recolte la hectar mai înalte și costuri mai reduse.

Bibliografie

1. **Balanuță, V.** Diagnostika i ocnka tekuščih zatrat i rashodov predpriâtii v kontekste upravlenceskogo analiza// Contabilitate și audit, Nr.6, Chișinău, pag. 29...31, 2001
2. **Metodica ekonomiceskih issledovanij v agropromyšlennom proizvodstve (pod red. Boevoj V. P.), Moskva, 1995.**

Recomandat spre publicare: 23.06.04